

Лукашенко Альона Анатоліївна,
доцент кафедри управління та роботи з
персоналом Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Європейські реформи спрямовані на досягнення порівнянності та сумісності освітніх систем ЄС, вироблення потрібних інструментів і механізмів їх коректної конвергенції, методології та можливих моделей побудови стандартів освіти третього покоління, ґрунтуючись на концепції компетентнісної моделі та системи залікових одиниць.

Потреба звернення уваги на педагогічний дискурс (від фр. промова, виступ, слова, розмова як мовна практика та поведінка у її використанні, необхідність розуміння тесту та його тлумачення) є сучасною вимогою у підготовці юристів. Це пояснюється тим, що останнім часом насичена законопроекта робота українського парламенту вимагає розвитку вміння швидко орієнтуватися у сучасних юридичних текстах, комунікативному полі професії. Багатоаспектність тлумачення поняття дискурсу знаходимо у філософії (Л. Альтюсера, В. Дейк, М. Фуко, Л. Серно та ін.), психології (Р. Немов, О. Михайлова, Н. Махновська та ін.), лінгвістиці та лінгводидактиці (Л. Мацько, Т. Мельник, К. Сєдов, і ін.), психолінгвістиці (Т. Гарлі, Л. Засекіна, С. Засекін, О. Леонтьєв), семіотиці (Л. Єльмслев, Ф. де Соссюра та інш.), риториці (Г. Джонстоун, К. Берк, Х. Перельман та інш.) та інших науках.

В Україні педагогічний дискурс як засіб інтенсифікації навчально-виховного процесу досліджувала Л. Колток, яка вперше визначила педагогічний дискурс «як один із засобів інтенсифікації навчально-виховного процесу у теорії і методиці професійної освіти, виховного процесу з урахуванням сучасних інноваційних технологій, що впливають на мисленнєву діяльність студента і спонукають його до майбутньої самостійної діяльності» [1, с. 42]. Вчена вважає, що основою педагогічного дискурсу є мотиваційні показники професійної, навчальної та процесуально-дискурсивної складової змісту освіти майбутнього фахівця і до структурних елементів

дискурсивної педагогіки відносить такі методи навчання, як дискусію, диспут, полеміку, бесіду-полілог, спір, новітні розробки. Разом з тим у вітчизняній педагогічній науці семінар - дискурс залишається проблемою проведення такого різновиду семінарського заняття належним чином.

Основними підходами до викладання права у західноєвропейських університетах є практичне спрямування освітнього процесу та чітко означена професійна орієнтація юридичної освіти, що обумовлено ринком юридичних послуг та необхідністю складання фахового екзамєну, що впливає на формування навчального плану підготовки фахівця. Для майбутніх юристів вміння вести розмову, промову, переконувати, аргументувати, описувати справу тощо є основою їх професії, підґрунтям для розвитку та саморозвитку, оскільки вони працюватимуть у середовищі із життєво важливими реальними проблемами. Тому їм необхідна постійна мовна практика, розвиток вміння відображувати об'єктивну реальність в індивідуальній або колективній свідомості. Таке середовище більш за все буде виникає спонтанно з відповідними вимогами ефективного вирішення проблем, переконання або швидкого і професійного пошуку вірного рішення. Досить важливою є конструкція моделі побудови навчального заняття, а конкретно у нашому випадку - семінарського. Такий семінар, як семінар-дискурс поєднує кілька типів семінарів і сприяє розвитку мислення. Найпоширенішими типами дискурсів є: тематичні, конфесійні, професійні, мета-дискурси, дискурс влади. Як правило, до методів дискурсивного навчання відносять дискусію, диспут, полеміку, бесіду-полеміку, новітні розробки, мозковий штурм, метод проблемної ситуації, рольову гру, метаплан (тиху дискусію) або розмову-плакат. Нами обрано за основу такий тип педагогічного дискурсу як професійний щодо розвитку вміння створювати та вивчати пропозиції співтовариства з конкретної проблеми при підготовці майбутніх юристів. На заняттях з навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти магістра галузі знань «Право» ми користувалися вивченням пропозицій громадських робочих груп щодо аналізу текстів нормативно-правових актів відносно їх адаптації до Закону України «Про вищу освіту» з теми «Загальні основи педагогіки вищої школи та правове регулювання вищої освіти в

Україні» з поступовим введенням у рольову гру «Помічник юриста».

Педагогічний дискурс у підготовці майбутніх юристів нами розглядається як сукупність засобів інтенсифікації освітнього процесу з метою підвищення його якості та фахової підготовки фахівця в умовах постійного оновлення змісту вищої освіти.

В Україні методи дискурсивного навчання досліджено з позицій інтенсифікації освітнього процесу, однак чимало питань постають щодо особливостей їх використання на прикладі конкретної дидактики, що потребує подальшого вивчення. Тому ми пропонуємо як один із можливих шляхів удосконалення методів дискурсивного навчання їх використання в умовах проведення навчальних вебінарів (онлайн семінарів), навчання за допомогою Інтернет і мультимедіа (електронне навчання - англ. E-Beati^), тобто за допомогою новітніх технологій навчання у поєднанні із традиційними видами навчальних занять та постійним зворотнім зв'язком.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колток Л. Б. Педагогічний дискурс як засіб інтенсифікації навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі : дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Колток Леся Богданівна ; Дрогобицький держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка. - К., 2009. - 222 с.